

Jacob blev godsejer som 11-årig: "Selvom man bor i et fornemt hus, bliver man ikke millionær af at være landmand"

Jacob de Neergaard var kun 11 år, da hans far faldt om med hjertestop. Det gjorde ham til den nye godsejer på Gyldenholm. Men selvom han er født adelig og skal føre Neergaard-slægten videre på godset, er der ikke ret meget kaviar, kongelige baller eller Tesla over ham

den moderne adel

AF LAURA KOLD
livogsjael@k.dk

Det er den 1. december 1996, og udenfor er det, som jeg ikke den koldt og mørkt. Men indenfor i stuen på Skaderede-gården ved Sorø flimrer lyset fra tv'et, hvor det første afsnit af "Bambses julefest" lige er rullet over skærmen til stor fornøjelse for husets to yngste.

De to drenge, Jacob på 11 år og 8-årige Carl Frederik, er efter skoledagen tilbage på den trelegete gård, hvor de tilbringer aftenen i sofaen sammen med deres forældre. Moren, Lise, er sygeplejerske, men har dårlig ryg og går hjemme. Deres far er landmand og godsejer. Han rejser sig og går i køkkenet for at mikse sin vante aftendrink, men kommer aldrig tilbage i stuen.

I køkkenet ser drengene deres far ligge udstrakt på gulvet. Deres mor sidder på knæ ind over ham og forsøger at genoplive sin mand. Jacob tænker: "Hun er sygeplejerske, hun kan sagtens få liv i ham." Men det lykkes ikke. På vej i taxien til Slagelse Sygehus går det op for Jacob, at hans far er død. Drengene har ikke begreb om konsekvenserne. De ved blot, at de nu er uden far.

Begravelsen er en uge senere. Kirken er fyldt.

"Så stod vi uden for kirken og skulle give hånd til 300 mennesker, og de sagde 'Kondolerer'. Det var et ord, som jeg ikke dengang forstod. Der var mange, der kiggede underligt på os og garanteret tænkte: 'Hvad skal der mon nu blive af den familie og det sted?'" siger Jacob de Neergaard.

På få øjeblikke har 11-årige Jacob mistet sin far. Han er nu den nye godsejer på Gyldenholm på Vestsjælland mellem Slagelse og Næstved og overhovedet for den fjerde gren af den adelige slægt de Neergaard. Et hver, der har været forudbestemt siden fødslen. Det er tradition, at det er den første-født, der overtager godset, og det stod skrevet i hans fars testamente, at skulle han pludselig gå bort, var det Jacob, der skulle overtage.

Efter begravelsen går den store mølle med generationsskifte, bank og jurister i gang. "Jeg husker det ikke, som at min mor har sat mig med og sagt: 'Jacob, nu skal du forstå, at det er dig, der ejer huset og møblerne, vi sidder i. Nu er det dig.' Men det har hun jo nok, jeg var i hvert fald bevidst om, at nu var det mig," siger han.

I hans fars testamente stod der også, at i tilfælde af at han skulle dø, for sønnen var myndig, skulle der nedsættes et tilsynsråd af nær familie, der forstod sig på driften af et gods. Det råd, samt godsforvalteren og Jacobs mor, oplærte den unge arving i hvede-høst, skovbrug og slægtshistorie.

I dag er Jacob 33 år og en del af den nye generation af adelige. Han er uddannet landmand fra Dalum Landbrugsskole i Odense og har læst en overbygning i erhvervsøkonomi og ledelse i København. Her rentede han ind i Rosanna, der er læge, de forelskede sig, og sammen har de nu to små drenge.

I 2015 blev tilsynsrådet opløst, og Jacob overtog endegyldigt ansvaret for Gyldenholms godt 700 hektar landbrugsjord og 700 hektar skovbrug. Men på papiret har Jacob været godsejer, fra han var 11 år – og det gør ham til en af de få.

For selvom den danske adel aldrig har været større, behøver man ikke længere være adelig slægt for at eje et gods. Adelen tæller i dag over 7000 personer, hvoraf størstedelen blot er efterkommene af en stolt og gammel slægt med lange, fine navne, der en gang ejede en herregård. Kun cirka 2 procent af adelen lever i dag på godser, fortæller historiker ved Syddansk Universitet Mogens Kragsgig Jensen, der har forsket i Danmarks adel efter 1849.

"Størstedelen af adelen er titellos og lever et helt almindeligt liv som resten af befolkningen. Det er en meget lille del, der lever på herregårde i dag," siger han.

Alligevel ser Jacob de Neergaard ikke sig selv som meget anderledes end andre landsmandsarvinger.

"Jeg har også venner, der har ejendomme af den her størrelse, som ikke er adelige. Faktisk er de fleste vedrørende og velholdte godser hos dem, der er kommet med penge udefra og er blevet velhavende på anden vis," siger han.

Når man træder ind i hallen på Gyldenholm Gods, kan man høre sine sko mod det hvid- og sortmønstrede stengulv, og fra en højttaler kommer blid jazz. I salene i det 200 kvadratmeter store hus hænger tunge lyskroner, og der er sildebænkparket og stulokter. Men mange af rummene står endnu tomme, og i modtagestuen på førstesalen er det Ikea-sofaer, der byder velkommen foran de store portrætter af forfædrene.

Sofaerne er et nødvendigt onde, for famili-

▲ Godset Gyldenholms hovedbygning er siden renoverings lejet ud til både erhverv og fest. – Foto: Michala Bøgetoft.

Danske adelstitler

Titlerne står i rangorden her nedenfor:

- ▶ **Lensgreve** og lensgravinde.
- ▶ **Greve** og grevinde.
- ▶ **Komtesse**.
- ▶ **Lensbaron** og lensbaronesse.
- ▶ **Baron** og baronesse.
- ▶ **Langt størstedelen**, omkring 80 procent, af danske adelige har ingen titel.

KILDER: "ADEL I VOR TID" OG HISTORIKER MOGENS KRAGSIG JENSEN

Vi har altid været en beskeden familie og aldrig haft store armbevægelser. Vi har ikke plejet omgang med kongehuset. Det jetsset-show dyrker vi ikke.

JACOB DE NEERGAARD, GODSEJER

en Neergaard bor slet ikke i den flotte hovedbygning. Ligesom i hans barndom bod Jacob med sin egen familie på en mindre gård på godsets grund. Godsets hovedhus er ved at blive istandsat, i kælderens indrettes der gods-kontor, og de store sale udlægges i øjeblikket til møder, konferencer og bryllupper. Derfor sofaer, der kan holde til lidt af hvert.

På grund af for store istandsættelsesomkostninger og et ønske om at leve et beskeden liv har hovedhuset stået tomt, siden Jacobs oldefar ejede det. For hverken Jacobs farfar eller far ønskede at behøve huset, der har stået som et spøgelseshus lige siden.

Nye udstykningslove, forbeholdte formueskatter, arveafgifter og miljøbestemmelser har ramt alle landmand økonomisk – også de adelige. Men nye tider fører nye metoder med sig, og nu krævede den fredede bygning en gennemgribende renovering, der allerede nu har kostet godset mere end et sekscifret beløb og en forhøjet gæld. Renoveringen har givet mulighed for at tjente lidt ekstra ved at leje lokalerne ud, ligesom ejeren gennem tiden har investeret i og tjener på 30 andre udlejningsmål. En praksis, som lundede ved 2018's ringe høst, og som mange større herregårde har taget til sig for at holde økonomien sund.

"Min far følte ikke, det var forsvarligt at begynde at bruge penge på huset, for han var ikke en mand, der havde behov for at bo i et stort hus. Så for han ville det have følelsen i sådan et hus. Dengang var det ikke så normalt, at man havde bryllupsudlejning og konferencer," siger Jacob de Neergaard.

Men herregårdene har været nødt til at følge med tiden, forklarer historiker Mogens Kragsgig Jensen:

"Nogle satser på turisme, som for eksempel Egeskov Slot. Andre har lavet deres herregårde om til luksushoteller. Der er mange, der bevæger sig ud i oplevelsesøkonomien for at følge den almindelige konkurrence."

Selvom landbruget får det sværere, har Gyldenholm Gods for nu en sund økonomi. Og med flere fuldtilsatsansatte på traktorerne og Jacob selv på køretøjet håber godsejeren, at landbrug også kan betale sig i fremtiden. For selvom han er af adelig slægt og bor på et gods, lever familien ikke det overordnede liv, som man måske kunne forestille sig. Husene og arbejdsbrydnen bliver nemlig ikke mindre, selvom personalestaben og kompriserne er blevet det.

"Jeg plejer at sige, at min generation er den første, som ikke bare kan gøre som generationerne før, hvis det skal køre rundt," siger Jacob de Neergaard.

Ikke at familien klager, men forestillingerne hører til en anden tid. Jacob voksede op på en meget stor gård og havde en større have end de fleste klassekammerater – hans hjem var i hvert fald det bedste sted at bygge hule. Og ja, hans mor gik hjemme, men hun havde dårlig ryg, og det var en anden tid, hvor der var luft i budgettet til den slags. Familien havde da også rengøringshjælp i barndomshjemmet og sendte strygetøjet på renseri, men det er slutt i dag, hvor eneste hjælp, den unge godsejer har i huset, er et par robotstøvsugere. Alligevel hænger forestillingen om det overordnede adelsliv ved.

"Herregårdene og fortællingen om adelen er et eventyr, der sætter fantasien i gang," siger siger Anna von Lowzow, formand for Dansk Adelsforening, og fortsætter:

"Folk forestiller sig, at hvis man hedder noget, der lyder fint, så har man et slot, og der er en tjener båd hver slot. Jeg tror, de bliver skuffede, når de møder de adelige, der går på arbejde og selv fylder i opvaskemaskinen ligesom alle andre."

En erfaring, Jacob også har gjort sig: "Folk synes, det er sjovt, at vi selv har gået og malet og sat i stand. Det ligger lidt i luften, at det havde de ikke regnet med, at sådan nogle som os gjorde," siger han.

"Men de fleste ved forhåbentlig godt, at man ikke kan beholde sådan en ejendom på familiens hænder, hvis man ødsler det væk. Selvom det er stort og fornemt, sådan et hus her, så er det ikke, fordi man bliver millionær af at være hverken landmand eller godsejer. Vi forsøger at holde en forholdsvis beskeden livsstil, og de penge, jeg bruger her på ejendommen, ser jeg ikke som nogle, jeg bruger på mig selv. Det rækker længere end det og er for ejendommens bedste," siger Jacob de Neergaard.

Direkte adspurgte mener Jacob ikke, at det adelige er noget, der fylder meget i hans hverdag. Han har nok at gøre med at holde gården og huset. Alligevel har det tidlige ansvar formet ham og hans uddannelsesvalg, og begreber som "gentleman" og "adel forpligtet" har figureret i hans opvækst.

"Min mor har altid været lidt mere konservativ, og der har været episoder, hvor hun har forsøgt at forberede min bror og mig. Hun hamrede 'noblesse oblige' (fransk for 'adel forpligtet', red.) ind i hovedet på os. Det betyder, at der er nogle forventninger til én. Man er en familie, som de kender på egen. Det handler om at have et godt tryk og opføre sig som en gentleman," siger Jacob.

Serie: Den moderne adel

▶ **Adelen er afskaffet** i de fleste europæiske lande, men ikke i Danmark. Siden Grundloven i 1849 har den dog ikke haft privilegier.

▶ **De fleste af adelen**s 7000 medlemmer lever almindelige liv, men skiller sig typisk ud med et specielt efternavn.

▶ **Et fåtal har herregård, gods eller slot, og de færreste har en titel.**

▶ **I denne serie** taler Kristeligt Dagblad med fire unge om, hvordan det er at være adelig i 2019.

▶ **Våbenskjoldet** tilhører de Neergaard-slægtens fjerde gren, der bebod Gyldenholm Gods. Våbenskjoldet er holdt enkelt efter slægtens ønske, med tre glynde hvedeaks, der symboliserer familiens tætte relation til landbruget, der altid har været familiens erhverv. Våbenskjoldets krone har færre perler og juveler end andre, da det symboliserer, at slægten ikke er betitlet. Det vil sige, at familien ikke er hverken grever eller baroner.

▶ **Jacob de Neergaard** i en af Gyldenholms næsten tomme stuer med hustruen Rosanna og med en af parrets to drenge. "Min far følte ikke, det var forsvarligt at begynde at bruge penge på huset, for han var ikke en mand, der havde behov for at bo i et stort hus," siger han.

– Foto: Michala Bøgetoft.

Arvinger er privilegerede, men vil på mange måder også føle sig bundne af en arve, forklarer Jakob Ditlev Bøje, der er lektor ved institut for kulturvidenskab på Syddansk Universitet:

"Det er en bevidst prægnation, der sker hos dem, fra de er bittesmå, hvor man skaber en fortælling om, at man har rødder meget langt tilbage. Man lærer, at man har noget, man skal arve, som man ikke er interesseret i bliver opløst."

Alligevel er Jacob af den overbevisning, at det adelige ikke er noget særligt. Men han er også en de Neergaard og derfor opdraget til ikke at pleje.

"Vi har altid været en beskeden familie og aldrig haft store armbevægelser. Vi har ikke plejet omgang med kongehuset. Det jetsset-show dyrker vi ikke," siger Jacob.

Han håber, at hans ældste søn en dag får mod på at overtage godset efter ham.

Med lensafsløningen i 1919, der tvang godsejerne til at afstå en del af deres jord, blev godserne underlagt de almindelige arvefølger. Godserne kunne derved ikke længere bære gå udelt til den ældste søn, men skulle deles ligeligt mellem arvingerne – medmindre man skrev testamente. Men i dag er alt muligt, og både yngre sønner og døtre kan arve. Derfor har Jacob også fået skrevet et testamente, selvom hans søn kun er to år.

"Det giver mening, at det er den ældste, der arver. For sådan har det altid været. Lad mig sige det på en anden måde: Min ældste søn skal dumpe sig rigtig meget for ikke at blive den, der arver."